

Alt ov mikið

Hetta er yvirskriftin í blaðstubby, sum stendur í Dagblaðnum fyri 3/10 1988 á síðu 2 í blaðnum. Hartil eru navngivniðir teir fyra løgtingslimirnir umboðandi meirilutan á Løgtingi.

Viðkomandi skrivari sigur viðari, at hann ella hon eru farinat ivast, hvar atkvøðan skal setast til heystar, og eg eri fyri so vilt samdur, at tað verður torført at taka dagar imillum, um tað veruliga stóð so illa til, sum hann ella hon halda, at tillutingin til norðara partin av Suðuroy bert var ein »Sosialráðgevari« og eitt skrivstovu-felk.

Best høvdu vit verið fyri, um vit vóru hesi tiltøk fyrri. Men er tað

nú so vánaligt, sum skrivarin sigur frá. Hann nevni, at ikki er ellisheimið útbýgt. Tað er rætt, men Suðuroyar Sjúkrahús verður nú útbýgt og nýmótansgjort fyri umleið 80 milliónir.

Tað má vera eitt tryggjandi tiltak fyri okkum, sum skulu bøgva her.

Viðvíkjandi øðrum, sum verður umrøtt í somu grein, er at siga, at um tú, kvinna ella maður, hyggur teg um á Tveroyri, so sært tú ein aktivitet sum ongantið fyrr, og hetta á økinum hjá fólkaloksmanninum í Tveroyrar býráð: vegagerðir, breiðkanir, kloakkerðir osfr.

Jú, alt kann ikki gerast í senn, og slett ikki við eini rentu- og avdráttarbyrðu

uppá 65%, sambært teimum upplýsingum, sum komu fram í samrøðu við býráðsformannin í Sjóvarpinum.

Tó eina heilsumiðstøð hava vit fingið. Hvussu hetta fyrbrigdi er framt, er eitt sindur dult, og hvat hon kostar, tað veit heldur eingin, tí enn eru eingir roknskapir komnir fyri dagsins ljós frá hesum stýri, sum tók við 1/1 1984.

Teir seinastu almannakunnigjerdur roknskapirnir vóru teir seinsatu hjá stýrinum hjá Sverra Midjord.

Við tiltakinum »Heilsumiðstøðin í Trongisvágsskúla«, er væl ætlanin at nú skulu øll mýkja vøddarnar, so øll verða frisk

langt upp í árin, so ikki verður brúk fyri meiri almannastuðli.

Læknamiðstøðin, sum skuldi byggjast, er eitt reit kommunalt tiltak við 90% stuðuli og láni. At tað ikki er framt er tí, at verandi meiriluti heldur, at *Nautilus* hevði størri týðning. Tað er uttan iva størri økonomiskur vinningur í *Nautilus* enn í Læknamiðstøðini, tó má sigast, at skund hevur tiltakið havt. Hygg bert at, hvussu elsta bygda økið á Tveroyri sær út, og tað er væl heldur ikki nokur loyna, at fólkaloksumboðið í Tveroyrar býráð bæði hevur keypt og selt hús har fyri at fremja søuna av økinum frá N.J. Mortensen til miðstaðarbyggjast á Tveroyri.

Tað er greitt, at við einum sosialráðgevara og einum skrivstovufólki afturat, tað er ikki nógv, men vit hava tó fingið *Nautilus*, og tá ið tað tiltakið er greitt, verður

heilsumiðstøðin á Tveroyri so góð, at vit ikki hava brúk fyri nokrum al-

mannatiltaki, og tað kunnu vit takka Fólkalokkinum fyri.

Sverre Midjord

Gátan ein partur í tilveruni

(Grundlóg Føroya goymir kanska svarið!)

Hví ella hvussu ber tað til... Soleiðis verður spurt so mangan. Mangt stendur sum gáta í tilveru okkara. Onkra gátu gita vit, aðrar vera óloystar. Svarið er dult fyri okkum.

Vit ásanna, at viðhvørt var tað eins gott, at vit ikki vistu svarið. Gátan kundi gangast kortini og tað dulta gjørdi gongdina djarvari og meira hugtakandi.

Múli ber upp gátur í Sosialinum (Sos. 1. okt. - 88). Hetta eru árvaldar gátur. Hann kundi eins væl valt aðrar gátur, sum vóru eins torferar at svara. Gátur vit sita við, men vit kenna ikki svarið.

Fyrsta gátan hjá Múla er: Hvi leiðandi tjóðveldismenn halda áfram at avnokta ta sosialismu, sum í veruleikanum stendur í stevnuskránni?

Skal hesin spurningur kunna svarast, skulu vit kenna stevnuskránnu. Hon nýtir ikki orðið sosialisma ella sosialistiskur. Men skal takast saman um tað, har stendur, er rimuligt at siga at eftir stevnuskránni síni er Tjóðveldisflokkurin sosialistiskur ella sosialdemokratiskur. Men hetta er bert ein partur av floksins skrá. Tann parturin, sum bert finst í skránni hjá hesum flokki, er parturin um loysing og tjóðveldi. Hesin partur er tann miðsavnanandi og berandi parturin í flokkinum. Av tí at eingin annar flokkur hevur hendan part við í stevnuskránni, vera mong at leita upp í Tjóðveldisflokkinn, sum ikki

eru á einum máli um hugsjónarliga støðið. Hetta kann vera til ampa, men kann eisini vera ein styrki í flokkinum. Hann verður ikki hugsjónarliga frelstur. Felagsmálið er strembanin fram móti loysing og tjóðveldinum Føroyar.

— Øvugta gátan er: hvi er »socialisman« ein átrúnaðarligr spurningur í Javnaðarflokkinum. Hvussu kann ein politiskur flokkur í eini koloni liva við, at tjóðskaparligir spurningar ikki vera settir ella ikki vera loystir. Teir kunna reka fyri vág og vind?

Onnur gátan hjá Múla er: Hvat skulu tjóðveldismenn brúka tjóðveldi til politiskt (Her skoytir hann upp: Er tað samfelag Óla Breckmanns ella eitt samfelag bygt á javnstøði?) (= t.d. undir Anker Jørgensen)?

Meginparturin av svarinum til hesa gátu haldi eg var í seinastu greinin, eg skrivaði. Tað er eitt sindur tendensiast at draga Óla og Anker upp í kjakið. Tað veit múli væl. Óli er trøll á ljósum degi. Anker var ein dæmligur danskur forsætismálaráðharri og formaður Javnaðarflokksins. Men alt hepnadist ikki heldur væl undir hansara hond. Styrki hansara var kortini ágrýtni, treiskni og sannføringin um at eiga mál at stremba fram móti allari tjóðini at gagni. Soleiðis skilt kann samfelag tjóðveldismanna vera líkt tí hjá Anker Jørgensen.

Hornasteinur í grundlóg Føroya verður, at Fø-

royar eru eitt demokratiskt samfelag við øllum tí, sum í hesum liggur. Tjóðveldisflokkurin hevur sínar hugsjónir um hetta samfelag. Tær standa í stevnuskránni og øðrum ritum. Men hesar hugsjónir hava *ongan einkarrætt*, men eru javnbjóðis øðrum og undirgivar somu treytum.

Lat okkum kortini taka eitt orð burtur úr stubbanum hjá Múla. Hann spyr: hvat skulu teir *brúka* tjóðveldi til politiskt. Uttan at ætla tað avdúkar múli við hesum orðið júst tað vit dagliga eygleiða í virki Javnaðarflokksins: at eitt samfelag kann *brúka* til politiskum ørindum. Gáa verður ikki eftir hvussu ósamberlig slík hugsan og handling er við hugsjónarstøðið.

Óg múli, her kemur onnur øvugta gátan: Hvussu ber tað til at flokkur kann loyva sær at *brúka* samfelagið í sínum politisku ørindum: Hetta fyrbrigdi siggja vit her á landi og í flest øllum londum eystanfyri. Hvi verður víkið so nógv frá hugsjónarliga støðinum í praktiskum politikki?

Eg havi hug at gevast her. Tíverri veit eg ikki, hvør múli er, og ilt er at kjakast við skuggamyndir. Kortini havi eg hug at heita á hann, um at fara undir at skriva uppskot til grundlóg Føroya. Kanska kann hon vera spegilin á bróstinum, ið svara kann teimum mongu gátunum, vit sita við.

M.F.

Fyrr var tað Ísrael nú er tað Namibia

Tað er vanliga heilt skemtiligt at lesa blóðini upp undir val. Og hesaferð er heldur einki undantak.

Fekk fatur á Dagblaðnum tann 10. oktober — minni enn ein mánað fyri valið — og blaðið leysliga igjøgnum. Tað vóru tvær greinar, eg festi meg við. Onnur ein yvirlysing frá Viljanum. Hin ein lýsing av valevnislsta Fólkalokksins í Norðoyggjum (Klaksvík).

Viljafólkinum er (við ella uttan egnan vilja) álágt, at nú skulu tey eisini til at verja Namibia móti sosialismu, kommunismu og øðrum rakk-arapakk, sum einki annað kann enn mótmæla og latta seg fæða av almennum lønum, sum tey frælslyntu, frisinnaðu, strevandi, sveittandi, privatfyrirtaksomu fólkalokksfólkinu gjalda. Ja, nú er tað Namibia. Fyrr var tað Ísrael, sum ikki hevði nakran annan vin í verðini enn Fólkalokkin.

Tey skriva: »Havast skal í huga, at tað júst er sitandi landsstýri við Javnaðarflokkinum á odda, ið er atvoldin til at fiskiflota okkara í dag er í so svávari kreppu, at tað stutt sagt er livsneyðugt hjá okkara sjómönnum at leita aðrar vegis, um teir yvirhevdur skulu klára at breyðfæða seg og síni.« Nú hevur tað í meira enn eina öld verið so, at føroyingar hava leitað aðrastaðni at fiska, so í so máta er hatta einki, sum sitandi samgonga hevur noytt teir til. Men júst at fara til Nami-

bia, er bert at meta sum eina provokation, sum skal geva Javnaðarflokkinum skuldina fyri, at Fólkalokkurin við sínum manglandi fiskivinnupolitikki í samgonguni 80—84 við einum innflutningsbanni noyddi hesar menninar at keypa gomul avdankaði linu- og nota-skip og umbyggja tey fyri tiggjutals milliónir. Úrslitið hjá hesum dýru og partvis ónýtlugu skipunum er so tað, at tey bert hava tann eina vegin at fara. Nevniliga beint á heysin. Men tað hava hesi fólk so ikki skilt. Høvdu tey tað, høvdu tey jú sjálvandi ikki hildið seg til Fólkalokkin. Meira er ikki at siga um hatta.

Hin greinin um listan í Norðoyggjum, er samstundis bæði skemtilig og grátulig, serliga hjá einum socialisti. Har eru nevniliga sjeý av teimum átta valevnunum hjá frælslynta privata fyrirtakseminum, sum liva av heil- og hálvalmennum lønum. Óg eg sum helt, at hetta var ein frammi hjáráttur, sum vit sosialistar, sum ongantið hava dugað annað enn at nassa uppi á tí almenna, áttu. Tað havi eg so fingið at vita frá Dagblaðnum hvørja fer, eg havi sæð tað.

Men hvørji eru so hesi fólkini. Ein kvinna, so hana taka vit fyrst (tað eru jú javnstøðutiðir). Hon er sjúkrahjálpari og starvast á tí almenna sjúkrahúsinum í Klaksvík. Óg velur eftir øllum at døma Fólkalokkin??? Ein

fær almenna danska lön frá Kongaligu Dansku Sjóverjuni. Radikalt sjálvstýri. Ein er skipari á Smyrli hjá Strandfarskipum Landsins. Sær dagliga sitt arbeiðsplass hunddalkað í Dagblaðnum. Ein er lærari á almenna fólkaskúlanum, og skuldi sostatt eftir Dagblaðshugsan verið sosialistur. Ein er bókhaldari og kassameistari hjá kommununi, sum er almenningurin í Klaksvík. Tann sætti sær út til at hava eitt skikkiligt arbeiði. Men hann er heldur ikki giftur. Hann kann kanska siga viljafólkunum, hvat tað er at sveitta. Tey týkjast ikki vita tað samb. egna yvirlysing. Hinar báðar á listanum — fráfarandi løgtingsmannin og ditto býráðsformannin — lata vit Oyggjatiðindi eiga til umrøðu.

Annars hevur Fólkalokkurin — eisini í hesum sama blaði — altíð vilja fort seg fram sum tann, sum einsamallur verjir ognarrætt hins einstaka. Óg sjálvandi er tað Javnaðarflokkin, sum stjelur alt frá øllum. Hetta hava tey so misskilt. Javnaðarflokkin hevur júst verið við til at gjørt tað møguligt hjá øllum — eisini sosialismu — at eiga lut í uppsparingini í bankanum, einum jarðarteigi o.s.fr. Hevði onkur annar hinvegin havt makt, sum hann hevur akt, so var

Framhald á síðu 15